

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פרוש רש"י

פרשת שלח גיליון קכ"ג (שנה ג') | סיון תשפ"ו

פנינים מאירים לשולחן השבת

פרד"ס התורה

פשט

למה העולה קודמת?

ושעיר עזים אחד לחטת (במדבר טו, כד)

רש"י מבאר הטעם שכתוב 'לחטת' - חסר א', לרמוז שבכל מקום החטאת קודמת לעולה, וכאן בחטא של עבודה זרה, עולה קודמת לחטאת.

בטעם הדבר מבאר ה'כלי יקר', כי בכל חטא האדם חוטא במחשבה ובמעשה. תחילה חושב לחטוא ואחר כך עושה, ולכן מביא קרבן עולה לכפר על הרהור הלב, וקרבן חטאת על המעשה, והחטאת קודמת לעולה, כי המעשה חמור יותר מהרהור.

מה שאין כן בחטא של עבודה זרה, שהקב"ה מעניש על המחשבה ומצרפה למעשה (קידושין לט, ב), ועיקר החטא הוא בענין של אמונה, שהיא במחשבת הלב, ושאר המעשים הם רק נטפלים אל המחשבה, לכן מקריבים תחילה העולה על הרהור הלב, ואחר כך החטאת על המעשה.

רמז

ל"ט חוטים - ל"ט מלאכות

וישעו להם ציצת (במדבר טו, לח)

רש"י כתב שנסמכה פרשת ציצית לפרשת המקושש שחילל שבת, לפי ששניהם שקולים כנגד כל המצוות. רמז נאה על השייכות בין ציצית לשבת אמר הגאון מווילנא ז"ע, כי הנה בשבת יש ל"ט מלאכות שאסור לעשות, המתחלקות לארבע קבוצות, 13 מלאכות בעשיית הנגד, 11 מלאכות בעשיית הפת, 7 מלאכות בעור, ועוד 8 מלאכות אחרות. כנגד זה יש גם בציצית ל"ט כריכות, ונהוג לחלקם לארבע חוליות, 7 כריכות, אחר כך 8 כריכות, ואחר כך 11 כריכות, ועוד 13 כריכות.

דרוש

רשות הרבים במדבר

ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש ציצים ביום השבת (במדבר טו, לב)

מדוע הקדים הכתוב להודיע שמעשה זה היה במדבר, הרי הדבר מובן מאליה שכל הכתוב בחומש זה היה בזמן שהיו ישראל במדבר.

מבאר האור-החיים הק', על פי מה שאמרו בגמרא (שבת צו, ב) שהמקושש העביר ארבע אמות ברשות הרבים, ואמרו עוד בגמרא (שם ו, ב, לדעת רש"י) שבזמן הזה אין המדבר נחשב לרשות הרבים, רק כשהיו ישראל שרויים בתוכו היה המקום חשוב להיקרא רשות הרבים. ובכן יבואר הכתוב כמין חומר, שכאשר רצה להודיע את עוון המקושש שהעביר ארבע אמות ברשות הרבים, הקדים לומר ויהיו בני ישראל במדבר - בעת ההוא היה למדבר דין רשות הרבים, ולכן כאשר וימצאו איש מקושש ציצים ביום השבת וגו' היה מחויב מיתה כעבור על מלאכה דאורייתא.

סוד

תיקון חטא עץ הדעת

ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד וישארו במוט בשנים (במדבר יג, כג)

אמר הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב ז"ע, שהמרגלים שהיו כשרים באותה שעה, היתה להם כוונה עמוקה בהליכתם לארץ ישראל, לפעול את תיקון חטא עץ הדעת, ומבואר במדרש (ב"ר ה, ט) שבחטא עץ הדעת נענשה גם האדמה, על כך שהקב"ה אמר לה להוציא עץ שטעם עזו ופריו שווה, והיא הוציאה רק עץ עושה פרי. והנה יש שיטה בגמרא (סנהדרין ע, א) שאילן שאכל ממנו אדם הראשון היה גפן, וזו כוונת הכתוב ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד - כלומר, הם רצו לפעול לתיקון חטא עץ הדעת וחטא האדמה, שיחזור הדבר לתיקונו עד שהזמורה והאשכול יהפכו להיות 'אחד', וגם לעץ יהיה טעם כמו הפרי, אולם 'וישארו' - כיון שבאו לידי התנשאות וגאווה, לכן 'במוט' - כל כוונתם התמוטטה, ושוב היה 'בשנים' - לשני חלקים נפרדים, הפרי לעצמו עם טעם, והזמורה לעצמה בלי טעם.

מאדעות: המרגלים, המעפילים והמקושש מצוות: נסכים, עבודה-זרה, הפרשת-חלה וציצית

נושאי הפרשה: המרגלים • תפלה לבטול הגזרה • הענש על החטא • המעפילים וענשם • מנחת נסכים • הפרשת חלה • קרבן על עבודה זרה פשוט • ענש לעובד עבודה-זרה • או מגדף במזיד • המקושש • מצות ציצית • ולא תתגורו.

חלקו המרכזי של הפרשה עוסק בפרשת המרגלים, שארעה בשנה השנית לצאתם ממצרים. בחלק השני של הפרשה נלמד כמה מדיני הקרבת קרבנות בבית המקדש, לצד מצוות הנוגעות גם לדורות: הפרשת חלה, ופרשת ציצית.

ה. קמה שמן ויין המקריב קרבן עולה, צריך להביא מנחת סולת עם שמן - הנשרפת כליל על המזבה, ויין - לנסך על הספלים במזבח. שיעור המנחה משתנה בין קרבן כבש או איל או בקר.

ו. הפרשת חלה

תיכף עם כניסתם לארץ, התחייבו ישראל במצוות הפרשת חלה. כל הלש עיסה בשיעור של 43 ביצים וחומש ביצה, אסור לאכול ממנה עד שיקח ממנה חתיכת חלה תרומה לה'. התורה לא נתנה שיעור לחלה, אולם חכמים קבעו שיעור, לבעל הבית - אחד מעשרים וארבע מהבצק, ולנחתום - אחד מארבעים ושמונה.

ז. עבודה-זרה

בשונה מאדם העובר על שאר עבירות שבתורה בשוגג שיכול להקריב קרבן חטאת בין שיעיר ובין שיערה, אבל העובד עבודה זרה בשוגג, חייב להקריב דווקא שיעיר - עז. העובד עבודה זרה במזיד, או מגדף את ה', עונשו כרת, אם לא עשה תשובה.

ח. סקילת המקושש

בהיות ישראל במדבר, באחת השבתות (ראה מדור 'דעת תורה'), מצאו איש אחד מקושש עצים, למרות שהתרו בו הוא המשיך לקושש. בני ישראל הניחו אותו במאסר, עד שיתפרש להם באיזה מיתה ימות, וה' אמר למשה שעונשו בסקילה. ואכן כל העדה הוציאהו מחוץ למחנה, שם רגמו אותו באבנים עד שמת.

ט. זכירת המצוות

על כנפי בגד בן ארבע נכפות יש לעשות ציצית, ולתת על הציצית תפיל צבוע תכלת של חילון. מצוה לראות את הציצית והתכלת, כי בכך זוכרים את תר"ג המצוות. כשיזכרו את המצוות שוב לא ילכו אחרי הלב והעיניים, שהם מביאים לידי לעבירה.

התורה וההפטרות

פרשתנו עוסקת בפרשת המרגלים ששלה משה, ולכן תיקנו להפטרות את פר' ב בספר יהושע, העוסק במעשה המרגלים ששלה יהושע לפני כיבוש הארץ, והם חזרו אל יהושע וספרו לו כי נמוגו כל יושבי הארץ מפני ישראל.

השתלשלות המאורעות בחטא המרגלים בשנה השנית לצאתם ממצרים	
כ"ט	משה שלח את המרגלים ממדבר פארן
ל"א	לאחר ארבעים יום חזרו המרגלים (2 ימים מחדש סיון - כ"ט ול' סיון, 30-1 יום מחדש תמוז, 8-1 ימים מחדש אב)
ל"ב	כבו העם
ל"ג	בני ישראל התלוננו על משה ועל אהרן שנפלו על פניהם ודיברו אל העם (כ"כ ה'ענין שיהיה זה בניקוי)
ל"ד	משה התפלל לבטל גזירת הכיליון, הקב"ה אמר לו סלחתי כדברך, וגור על החוטאים למות במדבר 40 שנה
ל"ה	המעפילים עלו לראש ההר, וגויי הארץ הכו אותם

א. תפילה בחברון לאור בקשת ישראל לשלוח מרגלים, ולאחר שמשה קיבל רשות מאת ה', הוא שלח 12 אנשים חשובים שבכל שבט, לבדוק את טיב הארץ. משה התפלל על יהושע שייצג מעצת המרגלים, וכלב בן יפונה התפלל בקברי האבות בחברון שלא יתפתה מעצת המרגלים.

במשך ארבעים יום ריגלו את הארץ, וכשהגיעו אל 'חל אשכול', כרתו ענף עם אשכול ענבים, אותו נשאו 8 מרגלים באמצעות 4 מוטות. בנוסף, אחד המרגלים נשא תנאה, ואחד נשא רימון.

ב. קריעת בגדים

כשחזרו למדבר, עשרה מרגלים דיברו סרה על הארץ שאין אפשרות לכבוש אותה, כי יש שם ערים בצורות ואנשים ענקיים, והיא ארץ אוכלת יושביה. לעומתם, כלב ויהושע, חיזקו את ישראל שיכולו לכבוש את הארץ.

היהודים שהאמינו לדברי המרגלים, פרצו בכבי וביקשו למות במדבר, או לחזור למצרים. משה ואהרן נפלו על פניהם, ויהושע וכלב קרעו את בגדיהם וביקשו מישראל שלא למודד בה', ואז יכו לכבוש את הארץ.

ג. סלחתי כדברך

כאשר ביקש ה' להמית ולכלות את כל העם, התפלל משה שלא יתחלל שם שמים בקרב הגוים, ולכן יסלח לעם ויבטל את גזירת הכיליון. ה' קיבל את תפילתו ואמר 'סלחתי כדברך', שלא לכלותם בבת אחת, אך החוטאים, בני עשרים ומעלה, ימותו במדבר במשך 40 שנה.

עשרת המרגלים שדיברו סרה, מתו על ידי תולעים שהלכו על לשונם שהשתרבה עד הטיבור. ואילו יהושע וכלב קיבלו את החלק בארץ ישראל שהיה מיועד למרגלים.

ד. לא תצלה

למחרת, כששמעו ישראל על הגזירה שימותו במדבר, היו אנשים שעלו בחזקה אל ההר בדרך העולה לארץ ישראל, במטרה להיכנס לארץ. משה אמר להם: היא לא תצלה! כי אין ה' בקרבכם! אך הם המשיכו לעלות בהר, עד שהעמלקים והכנעניים הכו אותם ורדפו אחריהם עד המקום הנקרא 'חרמון'.

לב לדעת

הכרת והבנת מושג בתורה

נחל אשכול | למקום ההוא קרא נחל אשכול על אדות האשכול וגו' (במדבר יג, כג-כד)

הכתוב מציין שלמקום זה, אשר ממנו כרתו המרגלים ענף עם אשכול ענבים, קרא בשם 'נחל אשכול' על שם האשכול שכרתו משם המרגלים. נחלקו המפרשים מי קרא למקום בשם זה:

א. הספורנו כתב, שהעם הכעני קרא למקום כן, אחרי שהמרגלים כרתו זמורה. כעין זה כתב באבן עזרא: קרא הקורא, כלומר, כך נקראו המקום בפי הקורא.

ב. באור החיים הק' כתב, שהקב"ה קרא למקום נחל אשכול על שם העתיד שיקחו משם אשכול.

ג. במדרש מובא (במדבר רבה טז, טז) שמקום זה היה שייך בעבר לאיש ששמו 'אשכול', מאוהביו של אברהם אבינו (ענר אשכול וממרא), ונקרא שם האיש 'אשכול' על שם האשכול שעתידיים ישראל לזכות ממקומו.

המקום נקרא בשם 'נחל אשכול', על שם שהיו שם נחלי מים (אברבנאל), או על שם שהיין נוטף ממנו כמו נחל (תרגום יונתן). יצוין שבתרגום ירושלמי (במדבר לב, ט) מובא שמקום זה נקרא בשם 'סגולה'.

ענינים לראות

הבנת מילה אחת בתורה

חלה | ראשית עֲסַתְכֶם חֵלָה תְּרִימוּ תְרוּמָה (במדבר טו, כ)

בשפה המדוברת מקובל לקרוא בשם 'לחם', למאפה הנועד לאכילה לשובע בימי חול יגילים, ובשם 'חלה' למאפה העשוי בקליעה ומיועדת לסעודת שבת וחג. לעומת זאת, יש הקוראים בשם 'חלה' לבצק בו מקיימים מצות הפרשת חלה.

אולם הפירוש המקורי של המילה 'חלה' כותב כאן רש"י: 'טורטייל' בלע"ז, וביאר באוצר לעזי רש"י שהכוונה היא: 'עוגה'. כך כתוב גם בסידור רש"י (סימן שעד): 'חלה, היא עוגה וחררה'. אולם כבר כתבנו במדור זה (פרשת בא תשפ"ה) שהפירוש של המילה 'עוגה' הוא מאפה הנאפה על גבי חגלים, לפי שבדרך כלל מאפה כזה הוא עגול, ו'עוגה' פירושו: עגול. הוי אומר: חלה פירושה: מאפה שברך כלל הוא עגול. אך באמת מצינו לשון חלה גם במאפה שאינו עגול, כגון בלחם הפנים שנאמר (ויקרא כד, ה) שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה חֻלוֹת. כוונת הכתוב כאן לומר, שכאשר אופים כמה 'חלות', דהיינו כמה 'עוגות' (מאפים), יש להפריש 'חלה' - מאפה אחד, תרומה לה' (סידור רש"י שם). [יצוין, שבספר הכתב והקבלה (ויקרא ח, כו) כתב ש'חלה' פירושו עגול מלשון 'מחול', כי הדרך לעשות את העיסה בצורת כדור עגול בגמר הלישה].

אזניים לשמוע

מלוי רש"י הק' בדקדוק הלשון

פְּמוֹנֵי כְמוֹךְ | כִּכְם פְּגַר יִהְיֶה לְפָנֵי ה' (במדבר טו, טו)

'שמע נא לעצתי ולא תתחרט' - פנה המשיגיה בשפה נעימה אל אחד הבחורים - 'פמוני כמוך, גם אני בגילך חשבתי שאני כבר יודע ומבין את החומש, אבל כעבור שנים, גיליתי שאני בור ועם הארץ בפסוקים מפורשים בתורה שבכתב...'

על הכתוב בפרשתנו 'כִּכְם פְּגַר יִהְיֶה לְפָנֵי ה'', כותב רש"י: 'ככם כגר - כמותכם כן גר וכן דרך לשון עברית, עכ"ל. ביאור דבריו: כי לכאורה יש לדקדק, אחרי שכונת הכתוב ללמד שדינו של גר דומה לדינו של ישראל [ולא בא לומר שדינו של ישראל יהיה כמו גר], אם כן, מדוע הוסיף הכתוב אות כ' [כ' הדמיון] בתחילת תיבת 'כגר'? היה ראוי שיאמר הכתוב: 'הגר יהיה ככס', או: 'ככס כן יהיה הגר', ומה פשר הביטוי 'ככם כגר'.

על כך כותב רש"י, שכן הוא דרך 'לשון עברית', שכאשר באים להשוות שני דברים, לפעמים מקדימים בשניהם אות כ' הדמיון. כמו שאמר יהושפט מלך יהודה לאחאב מלך ישראל (מלכים א' כב, ד): 'פְּמוֹנֵי כְמוֹךְ עֲמִי עֲמִי', שכוונתו לומר אני כמוך ועמי כעמך.

בספר 'דקדוקי רש"י' מביא בשם הרד"ק תוספת ביאור, שהתיבה הראשונה פירושה כפשוטה בלשון 'כמו' [דהיינו כ' הדמיון], ובתיבה השנייה פירושה בלשון 'כך', וזה שנאמר כאן: ככס - כמו שאתם חייבים נסכים, כגר - כן חייב גם הגר להקריב.

מצות ציצית

דבר אל בני ישראל ואמרתם אליהם ועשו לכם ציצית על פני בגדיהם לזרתיכם וגו' (במדבר טו, לח) פְּרִשְׁת צִיצִית לְכֶךָ נִסְמָכָה לְאֵלֶיךָ לְפִי שְׂאֵף הִיא שְׂקוּלָה מְגִדָּה כָּל הַמְצוֹת, שְׂנַאֲמַר 'וְעִשְׂתֶּם אֹת כָּל מְצוֹתַי' (רש"י).

סגולה לעצירת המגיפה

בעיר בעלזא התפשטה פעם מחלה מדבקת שהפילה חללים רבים. ציווה הרה"ק שר שלום מבעלזא זי"ע, לאחד מחשובי החסידים, הרה"צ רבי יעקב משה מוהובניב זצ"ל, שיבדוק את כשרות הציצית של כל בני העיר, כי כאשר הציציות כשרות, הרי זו סגולה לשמירה וישועה. הוסיף הרה"ק מבעלזא ואמר לו: 'בוודאי תרצה לבדוק גם את הציצית שלי, ובכן הרי שלך לפניך...' הראה לו הרבי את הציציות שלו שיבדקם, ואמר: 'לי יש ציציות כשרים!...'

להצילו מרשת שחת

שוב היה מעשה באחד מחסידיו של הרה"ק שר שלום מבעלזא זי"ע, אשר כוחות האופל של יצר הרע התגברו על נפש בנו יחידו, עד שהחליט להינשא לאשה נוכרייה רח"ל. אביו, לא ידע את נפשו מרוב צער, והשיח את כאב לבו באוזני רבו הרה"ק מבעלזא.

אמר הרבי לאב שישתדל להביא את הבן אליו כי ברצונו לשוחח עמו. הבן אכן הסכים לבוא, ואף הבטיח כי ישמע לקול הרבי בכל ענין שהוא, מלבד אם יצוהו שלא להינשא לנוכרייה. כשהגיע הבחור, אמר לו הרבי: איני מבקש ממך שלא תינשא לה, ואדרבה, אמליץ לאביך להשתתף בחתונה, אבל כיון שהבטחת לאביך שתקיים כל אשר אבקש ממך, על כן, בקשה קטנה לי אליך, שתלבש בגד ציצית תחת בגדיך בשמחת החתונה. הבחור הסכים לבקשה, ואילו האב הודיע לשמע הוראת הקודש שעליו להשתתף באותה חתונה איזומה ואפלה.

בהגיע מועד החתונה, בא אותו בחור בחברת כל הגוים והפריצים לחגוג את נישואיו. המה כדרכם השקוהו יין לרוב, לאחר זמן מה, החל היין לבעור בקרבו של החתן, והוא הסיר מעליו את בגדיו העליונים כדי להקל על החום. כאשר גילו הגוים את חוטי הציצית שהסתתרו

חביבה וחשובה היא מצות ציצית, עד שהיא שקולה כנגד כל תרי"ג מצוות התורה, כדוגמת שמירת שבת והתרחקות מעבודה זרה. הזהירות והדקדוק במצות ציצית כדת וכהלכה, בכל פרטיה ודקדוקיה, יש בה גם סגולה נפלאה לכל הברכות ולשמירה נפלאה מכל צרה וצוקה ברוחניות ובגשמיות.

תחת בגדיו, החלו לשאוג עליו: רימית אותנו לומר שעזבת את הדת היהודית... הם הפליאו בו מכות גדולות ונאמנות, וגירשו אותו בחרפה ובוז, ולולי שאביו עמד שם להצילו מידם, ספק אם היה נשאר בחיים. משם עמד הבחור הפצוע לבית אביו ואל צור מחצבתו, עזב את דרכו ומחשבותיו, כאשר לב טהור נברא לו ורוח נכון התחדש בקרבו.

ל"ב חוטים - לרפואת הלב

אל הגה"ק רבי מאיר אבןציריא זי"ע נכנס יהודי שסבל קשות מחולי הלב, וביקש ברכה לרפואה ולישועה. אמר לו הצדיק: תהיה זהיר במצוות ציצית, ותקפיד שכל החוטים יהיו תמיד שלמים כדת וכהלכה, אם כל ל"ב החוטים בציצית שלמים כהלכתם, אזי גם הלב פועל כראוי.

המהפך בחיי הבחורים

היה פעם ובישיבה בה כיהן מרן הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל כראש ישיבה, הוא הבחין פעם בסדקים רוחניים שנוצרו בחומת הרוחניות של כמה בחורים הלומדים בישיבה, וברוח של קרירות ביראת שמים הנושבת בקרבם, ועז היה רצונו לרומם את הבחורים ולקרנם אל יראת שמים טהורה.

פנה רבי מיכל יהודה אל מרן החזון איש זי"ע לשאול בעצתו כיצד לחזק את הבחורים ביראת שמים. ענה לו החזון איש: תשתדל שהבחורים ידקדקו ויהדרו במצות ציצית! שכן מצות ציצית משפיעה אוצרות של יראת שמים על המדקדקים והמהדרים בה!

עשה רבי מיכל כעצתו, והחל להדריך את הבחורים להקפיד על מצות ציצית בכל פרטיה ודקדוקיה, והנה כעבור תקופה קצרה ניכר היה מהפך לטובה בין כותלי הישיבה, הבחורים כולם התחזקו ביראת שמים, ואווירת רצינות חזרה שוב לשכון על כל בחורי החמד.

לדעת חכמה ומוסר להבין

פניני מוסר, חכמה, וחיזוק, מתוך פסוקי הפרשה

אתה לא סוס?

לְמִטָּה יוֹסֵף לְמִטָּה מְנַשֶּׁה גְּדִי בֶן סוּסִי (במדבר יג, יא)

בימים עברו היתה נפוצה תופעה של 'מגידיים', שעברו בין העיירות והשמיעו דרשות התעוררות. סיפר מרן הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי, הסטייפלער זצ"ל, שבילדותו היתה אמו משדלת אותו לשמוע דברי מוסר מאותם מגידיים. פעם אחת שמע דרשה של מגיד שהסביר את הכתוב על דרך המליצה והמוסר בנעימה מעוררת: לְמִטָּה - כאשר שולחים את הנשמה למטה לעולם הזה,

התבוננות לרגע

וַיֵּהָס כָּלֵב אֶת הָעָם אֶל מִשְׁחָה (ג, ל) הַשּׁוֹמֵעַ הָיָה כְּבוֹר שֶׁבָא לְסַפֵּר בְּגִנְתּוֹ וְכִי שָׁתְקוּ כָלֵם (רש"י).

מה המטרה להשתיק אותם לכמה רגעים? הרי כשישמעו שהוא מדבר לטובת משה ימשיכו לצעוק. אלא מכאן למדנו, שאפילו רגע אחד של התבוננות יכול לחולל מהפך לטובה.

(הגה"צ רבי אליהו לאפיאן זי"ע)

לאיזו מטרה שולחים אותה? - יוסף, על מנת להוסיף זכויות בתורה ומצוות. אבל בסופו של דבר, לְמִטָּה כאשר הנשמה מגיעה למטה לעולם הזה, מְנַשֶּׁה - לשון שכחה, כמו שנאמר (בראשית נא, יא) כי נשני אלקים, הנשמה שוכחת את מטרת ביאתה לעולם. הרעים המגיד בקול מעורר וסיים את הפסוק: אם כן, גְּדִי - תגיד לי, בֶן סוּסִי - האם אתה לא מתנהג כמו בן סוס?! אתה שוכח את מטרתך בעולמך?!...!

כך לומדים חומשים ורש"י...

בְּבִאָכֶם אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שְׂמֵחַ (במדבר טו, יח)

העיד וסיפר הגאון רבי שמעון שוואב זצ"ל: כשזוכתי להיות אצל רבינו החפץ חיים זי"ע, ראיתי שלקח חומש ופירש לעצמו פסוק זה בפרשת שלח, בשפה המדוברת כמו שלמד בילדותו אצל המלמד: 'בְּבִאָכֶם' - ווען איר קומט [כאשר אתם באים], 'אֶל הָאָרֶץ' - צו דאס לאנד וואס איר מיינט אז איר קומט פון זיך אליין, אבער באמת [אל הארץ שאתם חושבים שאתם באים לשם בעצמכם, אבל האמת לא כן היא אלא] 'אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שְׂמֵחַ'... כך למד לעצמו עוד פסוקים ופירש לעצמו את המילים כילד קטן היושב לפני מלמדו.

כששאלתי את תלמידיו - סיפר רבי שמעון שוואב - לפשר הדבר, ענו לי, שכך מנהג קודשו של החפץ חיים מפעם לפעם ללמוד פסוק חומש כמו שמלמד דרדקי לומד עם התינוקות, כדי לחזק אצלו האמונה, באומרו: ירדה קרירות גדולה לעולם, על כן אני לומד כמה פסוקים כמו שלמדתי בילדותי, כי בימי הילדות האמונה בתוקפה ובהירותה.

אינו דומה

זכיתי ללמוד בימי בחרותי בישיבת 'אייטסהד' באנגליה, ובימים ההם שימש שם כמשגיח הגה"צ רבי מתתיהו סלמון זצ"ל. זכורני שהוא היה מעורר את הבחורים ללמוד את פרשת השבוע חומש ורש"י בהבנה, כשהוא מתבטא: 'אינו דומה לימוד חומש ורש"י בגיל שבע, ללימוד חומש ורש"י בגיל שבע עשרה!'.

בכבוד רב ובהוקרה: ב. גודמן

כל הבית השתנה

לפני שהצטרפתי למיום האדיר של 'תורה שבכתב', היו לי הרבה רגעים בלתי נעימים, כאשר מורי חמי שיחי', שהוא יהודי הבקי היטב בחומש ורש"י, היה מדבר איתי על פרשת השבוע, הנהנתי בראשי במבוכה ובלבתי חשתי 'אי... עד מתי מושך מן הברורות שלי... כמה זמן אמשיך עם ניתוק מהבסיס של כל 'יהודי'?... כי מאז שהצטרפתי ללימוד היומי הקבוע אני בן אדם חדש! באמת! ולא רק בהקשר לשחיות עם חמי, שכשהוא מתחיל רק לדבר על הפרשה אני מעצמי משלים בעל פה את לשונות של רש"י, אלא המהפך הוא הרבה יותר רחב ועמוק, כל הבית השתנה יחד אתי, כפשוטו! אין לי באמת הסבר כיצד לימוד כזה, קצר יחסית, יכול לחולל מהפך כזה, אך כנראה שיש ללימוד זה, כשהוא קבוע ומעמיק מדי יום, השפעה פנימית על הגופש ועל הנשמה, והשינוי מורגש בחוש!

יוסף פ.

פתרונות 'תורתך שעשועי' לחידודי התורה על כל ספר ויקרא, כמו גם שמות הזוכים, יפורסמו בס"ד בגיליון הבא

שמות הזוכים בהגרלות
בפרשת במדבר

זוכות התורה

זוכים בהגרלות אברכים ותלמידי ישיבות גדולות

נבחנים קבועים - 100 ש: הרב אליהו פרוסקין - בני ברק, בית הלל | הבה"ח פינחס מנחם הלפרין - ירושלים, פני מנחם | הרב יוסף פון שושן - בני ברק | סיכום יומי - 200 ש: הרב נפתלי בבלין - ירושלים, תשובות והנהגות | הרב יונה לנדמן - בית שמש | הרב יוסף גרונוולד - ירושלים | הרב שמואל לינטוף - חיפה, מוסדות הר"ן | הרב משה מורח - מודיעין עילית, נור אפרים | הרב פינחס קמנצקי - בני ברק, חסדי מלכאל | הרב דן גולדבלום - ירושלים | הרב שלמה משה - ירושלים | הרב גד פרוסקין - ביתר עילית, נחלת משה | הרב אברהם ישראל הירש - בית שמש | הרב שמואל שור - ירושלים, הרב וולפין | הבה"ח אפרים זלמן בלומגין - ירושלים, פני מנחם | הרב חיים וייס - מודיעין עילית, וויניץ | הבה"ח משה כהן - בני נח, תלמי התורה | הרב משה פרוש - בית שמש | הבה"ח בני פרוקוביץ - בני ברק, אור אלהן | הרב אריאל וויסנברג - ירושלים, משאת משה | הרב שילה יצחק אברג'ל - בית ציון, זכרון חיים סנדל | הרב מאיר מלול - בני ברק, תורת חיים | הרב יעקב קורלונדסקי - חיפה, נג ישראל | הרב אלימלך הורוביץ - ירושלים | הרב לוי יצחק מגיד - ירושלים, בית תפילה | הרב שלמה זלמן פסאל - ירוחם, פקודת אלעזר | הבה"ח בנימין קאהן - ירושלים, אורחות תורה | הרב מרדכי וייס - אלעד, וויניץ | הבה"ח שמואל זידיאן - ירושלים, מיר | הרב משה יצחק קאפס - תל ציון, זכרון חיים סנדל | הרב ישראל צבי בלוי - ירושלים, שומרי החומות | כמנחם בקופסא - 150 ש: הבה"ח בנימין זאב שפירא - ירושלים, בית מתתיהו | הבה"ח דוד בראון - בני ברק, תורת זאב | חידוד בפרשה - 100 ש: הרב יוסף הלל לוי - ירושלים, מיר | הבה"ח ישראל יעקב שטיין - ירושלים, נחלת הלויים | יוסף דעת - 100 ש: הרב שלמה בריסקי - נתניה | הבה"ח פנחס שוורצמער - ירושלים, כנסת יחזקאל | מנחם גמרא - ש"ס ובלכתך בדרך: הרב שמעון ניוטון - לוד, עטרת שלמה | מנחם הפטרה - סט נ"ך: הרב שאול דוברוב - בני ברק, לב פנחס | מנחם שבעיני - 500 ש: הרב מאיר צבי ארנטרטי - ירושלים, זאת ליעקב | הרב משה אלטמן - נוף הגליל | הבה"ח רפאל המאירי - ירושלים, בית מתתיהו | הרב מיכאל דיטש - ירושלים, הר המור

זוכים בהגרלות תלמידי ישיבות קטנות וילדים

נבחנים קבועים - 50 ש: יניק וחכים כמר יושע ורונפלד - בית שמש | יניק וחכים כמר גרשון פיק - מודיעין עילית פרי התורה | סיכום יומי - 50 ש: הבה"ח שמואל פישמן - בני ברק, גבעת רוקח | יניק וחכים כמר יוסף שלום פינדרוס - ביתר עילית, נפש החיים | יניק וחכים כמר יצחק גרשון פישר - בני ברק, עטרת שלמה | יניק וחכים כמר פנחס אליהו שנברגר - ירושלים המסורה | יניק וחכים כמר אלימלך פיקלשטיין - בני ברק, סאטמר | יניק וחכים כמר חיים צבי אייזנבאך - ירושלים, צאנז | יניק וחכים כמר אברהם כהן - ביתר עילית קול יעקב | יניק וחכים כמר אהרן טייטל - ירושלים, בית יוסף צבי | יניק וחכים כמר בנימין קאסאלוויטשי - ירושלים, חממת שלמה | יניק וחכים כמר יעקב קופרשטיין - אשדוד בעלזא | יניק וחכים כמר מרדכי באיער - ביתר עילית כלל חסידי | יניק וחכים כמר ניסים כהן - אשדוד חניכי הישיבות | יניק וחכים כמר עמנואל שייך - לוד תרבות התורה | יניק וחכים כמר מרדכי טריגר - ירושלים תלודות שמואל | יניק וחכים כמר ישראל פישור - בני ברק, עטרת שלמה | הבה"ח חיים פנחס שליידר - ירושלים, זכרון תורת משה | יניק וחכים כמר יוסי סטל - ירושלים, דושינסקי | יניק וחכים כמר רפאל וינר - בית שמש | הבה"ח שמואל קופרוביץ - ירושלים קמניץ | יניק וחכים כמר דניאל האויר - בית שמש תורת הבית | הבה"ח משה פולק - ירושלים בעלזא | כמנחם בקופסא - 50 ש: יניק וחכים כמר שמואל לוי - ירושלים | חידוד בפרשה - 100 ש: יניק וחכים כמר ישראל מאיר ליישינסי - בני ברק תשב"ד | מנחם שבועי - 100 ש: הבה"ח משה קוט - ירושלים, עטרת שלמה אריה | יניק וחכים כמר אליהו מרציאני - מודיעין עילית תשב"ד

כמנחם בקופסא

מחבבות הארץ
בפרשת השבוע נאמר בחטא המרגלים (במדבר יד, ד) ויאמרו איש אל אחיו נתנה ראש ונשיבה מצרימה. באחת הפרשיות בחמשה חומש תורה כותב רש"י: 'אָבְלַע עַל הַנְּשִׂים לֹא נִגְדָה גְּזֵרַת הַמְּרָגְלִים, לְפִי שֶׁהֵן הֵי הַמְּחַבְּבוֹת אֶת הָאָרֶץ. הַאֲנָשִׁים אֹמְרִים נִתְּנָה רֹאשׁ וְנִשְׁבָּה מִצְרִימָה, וְהַנְּשִׂים אֹמְרוֹת תְּנָה לָנוּ אֶחָדָה.' היכן הם דברי רש"י? אלו?

יוסף דעת

סימן חולשה או גבורה
על הכתוב שאמר משה למרגלים לבדוק (במדבר יג, יח) הַחֶזֶק הוּא הַרְפָּה, כותב רש"י: 'סימן מוסר להם: אם פּרָוּם יוֹשֵׁבִין - חֲזָקִים הֵם, שְׁסוּמִיָּן עַל גְּבוּרָתָם; וְאִם בְּעָרִים בְּצִוּוֹת הֵם יוֹשֵׁבִין, חֲלָשִׁים הֵם, ע"כ. ותמוה, אם כן, מה פשר הדבר שאמרו המרגלים כשחזרו מהארץ (יג, כח) אָפֶס עַיִן עַיִן הָעַם הַיֹּשֵׁב בְּאֶרֶץ וְהָעָרִים בְּצִוּוֹת גְּדִלַת מָאֵד, והלא אדרבה, אם הערים בצורות, היה זה סימן שחלשים הם! וצריך עיון!

חידוד בפרשה

אבנים
היכן נזכר בפירוש רש"י בפרשתנו?
א. איש שהרים אבן במשקל ארבעים סאה.
ב. אנשים שכמעט ורקו עליהם אבנים.
ג. מצוה להשליך אבנים על איש.
ד. אדמה בארץ ישראל העשויה סלעים.

קטן חידוד

חידודים בתבות פסוקי הפרשה
א. היכן פּרָשְׁתָנוּ פֶּסֶק הַמְּחַתֵּל וּמְתִימִים בְּאוֹתָן שֶׁלֶשׁ מְלִים?
ב. היכן נִזְכַּר בְּפֶרֶשְׁתָנוּ אָדָם שֶׁלֹּא מִיֵּכָאָל?
ג. היכן בְּפֶרֶשְׁתָנוּ חֵמֶשׁ מְלִים בְּרִצּוֹת הַמְּתַחֲלִיל בְּאוֹת ה'?

ניק וחכים

שאלות מחיימות מתוך הפרשה
היכן מוצאים בפרשת השבוע:
א. שְׁצִירָה לְהַתְּפִלֵּל אֶל ה' לְהַנְצִיל מַעֲצוֹת שֶׁל חֲבָרִים רַעִים.
ב. שְׂאֵם רֹאִים שֶׁהִשְׁנִי נִעְנֵשׁ, צִירָה לְלַמֵּד מִקֶּד מוֹסֵר.
ג. אָבָּא שְׁנָמַן לָבֵנו הַקֶּטָן חֶלֶק מְשֻׁבָּח יוֹתֵר מִתְּנַחַם הַגְּדוֹל.

פרשת נשא

אחד, ודעה הב' במקום שני.
ה. בפרשת שמיני נאמר 'לשאת עון העדה', ובוה מתורץ, שרק שעיר ראש חודש בא לכפר היינו על עון כללות העדה, ושעיר נחשון בא לכפר על עון היחיד של קבר התהום וכן מכירת יוסף נחשב כחטא היחיד.
ו. בכל קרבן יש ענין של כפרה, וגם בקרבן עולת נדבה מצוינו שהוא מכפרה על הרהור הלב וכדו', אבל יש קרבנות שמודגש בהם בכתוב מפורש ענין הכפרה, כגון שעיר ראש חודש שנאמר בו לחטאת, וזו כוונת רש"י שבשעיר נחשון לא כתוב מפורש שבא לכפרה.
ז. איתא בכמדר רבה (יג, יד) שכל נשיא כיוון כוונה אחרת ע"פ דעתו בכל דבר שהקריב, עיי"ש באריכות. ולפי"ז יש נחלת קבר התהום וכפרת מכירת יוסף והוא מצד 'כוונת הנשיא', ובפרשת שמיני כתיב (ויקרא יז, ז) ואותה נתן לכם לכפר וגו', משמע 'שהקב"ה נתנה' כדי לכפר ולא הנשיא, והה"ק ששעיר ר"ח.

חידוד בפרשה - תורה הרבה:

היכן נזכר בפירוש רש"י בפרשת נשא?
א. 'מדרשים הרבה דרשו בו'.
ב. 'לבלשון משה יש הרבה'.
ג. 'זהרבה מדרשים דרשו בו'.
ד. 'זהרבה יש בבראשית רבה'.
תשובות:
א. רש"י במדבר ה, י: 'ועוד מדרשים הרבה דרשו בו בספרי'.
ב. רש"י במדבר ו, ג: 'ובלשון משה יש הרבה'.
ג. רש"י במדבר ו, כד: 'זהרבה מדרשים דרשו בו בספרי'.
ד. רש"י במדבר ה, ב: 'זהרבה יש בבראשית רבה'.

פרשת נשא

יוסף דעת - שעיר נחשון בא לכפר?
בפרשת נשא כתוב שהנשיאים הקריבו קרבנות, ואחד הקרבנות היה שעיר, כאמור (במדבר ז, יב-טז) וַיְהִי הַמִּקְרִיב פִּימִם לְרֹאשׁוֹן אֶת קִרְבָּנוּ נַחֲשׁוֹן בֶּן עֲפִינְיָב וְגו' שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת, ופירוש רש"י שהשעיר בא לכפר על קבר התהום וטומאת ספק, ועוד כתב רש"י 'הלך (פסוק כב) שהשעיר בא לכפר על מכירת יוסף. ותמוה, שהרי בפרשת שמיני (ויקרא יז, יז) כתב רש"י שרק שעיר של ראש חודש בא לכפר, אבל שעיר חטאת של נחשון לא בא לכפרה, וצ"ע"ג.

להלן תקציר של חלק קטן ונבחר מתוך אלפי תשובות שנשלחו למערכת על ידי לומדי תורה שבכתב:

א. כוונת רש"י בפרשת שמיני היא, ששעיר נחשון לא בא 'לכפרת טומאה מקדש וקדשיו', כלומר על טומאת 'אדא' של טומאת מקדש וקדשיו [כדכתיב לשאת את עון העדה], אלא שעיר נחשון לא בא אלא על טומאת ספק, ולא טומאת ודאי (משכיל לדוד, מאז כחמה, ועוד).
ב. כוונת רש"י פרשת שמיני, שעיקר הקרבן לא בא לכפרה אלא לשם דורון, כמבואר במסכת זבחים (ט, ט) שחטאת נחשון נחשב לקרבן עולה, ורש"י מבאר שם במסכת זבחים שהגיע משום דורון וכחטאת נדבה ודינה כעולה, והכפרה על קבר התהום ועל מכירת יוסף היתה רק מקופאי ולא כפרה שלמה וקבועה (באר בשדה).
וכעין זה תירץ בקיצור מזרחי, ששעיר נחשון לא בא ממש לכפרה ככל החטאות הבאות לשם כפרה, אלא לגנותם ולטהרם שיהיו ראויים להשראת השכינה. וכעין זה בעמק הנצי"ב: 'ודאי לא היו צריכים להביא חטאת על קבר התהום, דהא אין לנו לחזויק טומאה מספק, ונהוירי יפה מטומאה ודאית, אלא עילה מצאו להקריב חטאת'.
ג. כוונת רש"י בפרשת שמיני ששעיר נחשון לא בא לכפרה קבועה הנהגת לדורות כמו שעשעיר ר"ח נוהג לדורות, אלא בא לכפרה לשעה (קיצור חטאת).
ד. בפנים יפות פרשת שמיני כתב שהדבר תלוי בפלוגתת התנאים (זבחים יא, א) אם נשרף שעיר ר"ח מפני טומאה או מפני אנינות, עיי"ש ההוכחה לכך. וכן בספר אילנא דחיי (מהגאון ר' גרשון תנחום ממינסק, נדפס תרכ"ה) תירץ דרש"י נקט בזה כדרכו כמה פעמים שכאשר יש ב' דעות, כותב פעם אחת דעה אחת במקום

לרישום והצטרפות ל'תורה שבכתב':
02-500-2018

מארה"ב: 1518-9881-351 | מאנגליה: 1518-0613-0131
מכון הוצאה לאור | אנף 'שיעורי תורה' | קו 'קול התורה' | מבחר שיעורים במגוון שפות וסוגנות | סיכומים ומכתבים | שיעורי תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | מילדטר יומי לפניות, תגובות והערות: ts025002018@gmail.com

החשיבות שבקביעות: בכל יום יהיו בעיניך כחדשים!

נועד ומופסד מפי סופרים וספרים מאורי הדורות זיע"א
על התועלת הרוחנית לנשמת אדם מלימוד קדוש ונשגב זה של
חומש ורש"י בקביעות דבר יבוימו
שהיא סמולה בדוקה לאמונה וידאות שמים, לקרבת אלוהים ומידות טובות ועוד
אל תישאר מאחור, אל תוותר על האור!